

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA „DYSLEKSJA W WIEKU DOROSŁYM”

Instytut Psychologii
Wydziału Nauk Społecznych, Uniwersytetu Gdańskiego
Polskie Towarzystwo Dysleksji

- PROGRAM KONFERENCJI -

Gdańsk 28-29 listopada 2009

Patroni:

Minister Edukacji Narodowej
Katarzyna Hall

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego
Prof. dr hab. Barbara Kudrycka

Wiceprezydent Miasta Gdańska
Ewa Kamińska

Sponsorzy: Podyplomowe studium: **Edukacja i terapia dzieci z zaburzeniami rozwoju**. Instytut Psychologii, Wydział Nauk Społecznych, UG

MISJA KONFERENCJI

Celem konferencji jest szerzenie wiedzy i dobrych doświadczeń dotyczących tematyki dysleksji u osób dorosłych, ze szczególnym uwzględnieniem praw i funkcjonowania studentów z dysleksją na uczelniach wyższych w Polsce i za granicą. Wartościowym rezultatem tego spotkania będzie wypracowanie modelu wspomagania studentów z dysleksją w toku studiów. Wysoce pożądanym celem konferencji byłoby rozwinięcie współpracy z innymi ośrodkami akademickimi w zakresie projektów badawczych, związanych z tą problematyką, w celu lepszego poznania zjawiska dysleksji u osób dorosłych i skuteczniejszej pomocy.

W ramach realizacji tych zamierzeń, podczas dwudniowej konferencji, odbędą się wykłady plenarne, warsztaty tematyczne, sesja plakatowa oraz dwa specjalne panele dyskusyjne – pełnomocników rektorów ds. studentów niepełnosprawnych oraz panel ekspertów. Dyskusje panelowe będą dotyczyły sytuacji studentów z dysleksją na polskich uczelniach, problemów jakich doświadczają w przebiegu kształcenia oraz możliwości udzielania im pomocy.

W związku z tym uczestnikami konferencji będą :

- ❑ **goście z zagranicy:** prof. David Pollak (UK), prof. Angela Fawcett (UK), prof. Colin Stevenson (UK), dr M. Szczerbiński (UK), Bernard Quinn (UK), dr Pavla Cimlerova (Rep.Czeska), dr Reda Gedufiene (Litwa), dr Bożena Wszedorowska (Gibraltar, UK), Iwona Pikora (Luxemburg)
- ❑ **pełnomocnicy rektorów** ds. studentów niepełnosprawnych uczelni polskich
- ❑ **nauczyciele akademicy i studenci** polskich uczelni
- ❑ **profesjonaliści:** psychologowie, pedagodzy, nauczyciele terapeutów, logopedzi, rodzice dzieci dyslektycznych - członkowie PTD

KONFERENCJA ODBYWA SIĘ POD PATRONATEM

Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego i Ministerstwa Edukacji Narodowej

KOMITET HONOROWY

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego prof. dr hab. Barbara Kudrycka
Minister Edukacji Narodowej Katarzyna Hall
Wiceprezydent Miasta Gdańska Ewa Kamińska
Rektor Uniwersytetu Gdańskiego Prof. zw. dr hab. Bernard Lammek
Prorektor ds. Nauki Prof. dr hab. Grzegorz Węgrzyn
Prorektor ds. Kształcenia Prof. dr hab. Maria Mendel
Dziekan Wydziału Nauk Społecznych -
- Prof. UG dr hab. Beata Pastwa – Wojciechowska

KOMITET NAUKOWY:

prof. Marta Bogdanowicz - przewodnicząca

prof. Maria Pąchalska (UG), prof. Grażyna Krasowicz- Kupis (UMCS)
prof. Stanisław Milewski (UG), prof. Mariusz Lipowski (AWFiS - Gdańsk)
dr Aneta Borkowska (UMCS), dr Dorota Bronk (UG)
dr Ewa Czaplewska (UG, PWSH -Gdynia), dr J. Dyrda (UG)
dr Alicja Giermakowska (UJK – Kielce), dr Dorota Kalka (SWPS - Sopot)
dr Małgorzata Lipowska (UG), dr Krystyna Sochacka (UwB - Białystok)
dr Marcin Szczerbiński (University of Sheffield)

KOMITET ORGANIZACYJNY:

mgr Urszula Sajewicz-Radtke – przewodnicząca (SWPS - Sopot)

dr Magdalena Chrzan-Dętkoś (UG), dr Paulina Petrus (UG)
mgr Bartosz M. Radtke (PTPiP w Gdańsku, PPP „Tęcza” w Gdańsku)
mgr Dorota Dykalska-Bieck (UG), mgr Marta Łockiewicz (UG)
mgr Anna Jankowska (UWM - Olsztyn), mgr Katarzyna Bogdanowicz (PTD)
mgr Renata Czabaj (PTD), mgr Magdalena Giers (PTD)
mgr Ewa Jakacka (PTD), mgr Izabela Mańkowska (PTD)
mgr Małgorzata Rożyńska (PTD), mgr Aleksandra Bućko (OPERON)

MIEJSCE OBRAD:

Wydziału Nauk Społecznych, Uniwersytetu Gdańskiego
Gdańsk-Oliwa, Bażyńskiego 4

Obrady plenarne - aula S 204-205 (na poziomie: -1 i 0)

Warsztaty - informacja o salach przy rejestracji

Sesja plakatowa - hol (na poziomie 0)

Koncert - hol (na poziomie 0)

Poczęstunek - hol (na poziomie -1)

Obiad dla autorów wystąpień i gości – sala A 209 (na poziomie 0)

PROGRAM

28 listopada 2009 - sobota

Sesja I: DYSLEKSJA W DOROSŁOŚCI

Przewodniczy: prof. Maria Pąchalska

- 09.00 - 09.45 Otwarcie konferencji
- 9.45 - 10.05 prof. Colin Stevenson (UK): Dysleksja u dorosłych: edukacyjne, zawodowe i psychospołeczne implikacje
- 10.05 - 10.50 prof. David Pollak (UK): Studenci z dysleksją w uczelniach brytyjskich.
- 10.50 - 11.30 prof. Angela Fawcett (UK): Diagnoza osób dorosłych z dysleksją.
- 11.30 - 12.00 Przerwa
- 12.00 - 13.15 **Panel pełnomocników rektorów** ds. studentów niepełnosprawnych na polskich uczelniach: Dyskusja nad aktualną sytuacją studentów z dysleksją w polskich uczelniach oraz propozycje rozwiązań.
Przewodniczy: prof. Marta Bogdanowicz
- 13.15 - 14.15 **Panel ekspertów:** komentarze do dyskusji panelowej pełnomocników.
Członkowie panelu ekspertów: dr Ewa Czaplewska (Zakład Logopedii UG, PWSH w Gdyni), dr Pavla Cimlerova (Rep.Czeska), dr Jolanta Dyrda (Instytut Pedagogiki UG), dr Reda Gedutiene (Instytut Psychologii Uniwersytetu w Kłajpedzie, Litwa), dr Dorota Kalka (SWPS, Sopot), mgr Iwona Pikora (Luxemburg), dr Marcin Szczerbiński (Uniwersytet w Sheffield, UK), dr Bożena Wszeborowska (Gibraltar, UK), dr Teresa Wejner (Biuro Rzecznika Praw Dziecka; Wyższa Szkoła Edukacji Zdrowotnej w Łodzi).
Przewodniczy: prof. Angela Fawcett
- 14:45 - 15:00 Przerwa

Sesja II: DYSLEKSJA PROBLEMEM CAŁEGO ŻYCIA

Przewodniczy: prof. Grażyna Krasowicz-Kupis

- 15.00 - 15.20 prof. Marta Bogdanowicz: Studenci z dysleksją na uczelniach europejskich.
- 15.20 - 15.40 dr Bożena Wszeborowska: Niewerbalne zdolności studentów z dysleksją i style uczenia się.
- 15.40 - 16.00 prof. Marta Bogdanowicz, prof. Maria Pąchalska, mgr Marta Łockiewicz, mgr Katarzyna Bogdanowicz, dr Karol Karasiewicz: Studenci z dysleksją – ich słabe i mocne strony.
- 16.00 - 16.20 dr Irena Sorokosz: Student z dysleksją, czyli bariery studenckiej kariery.
- 16.20-16.50 Przerwa

Sesja III: DYSLEKSJA PROBLEMEM CAŁEGO ŻYCIA c.d

Przewodniczy: dr Marcin Szczerbiński

16. 50 - 17.10 prof. Grażyna Krasowicz-Kupis "Nie chce mi to przejść przez gardło" czyli o języku figuratywnym w dysleksji.
- 17.10 - 17.30 dr Aneta Borkowska: Skont się biorom błędy? O mózgowych mechanizmach dysortografii.
- 17.30 - 17.50 mgr Katarzyna Jednoróg, prof. Anna Grabowska,; Priming semantyczny i fonologiczny u dzieci z dysleksją rozwojową - badania metodą potencjałów wywołanych (ERP).
17. 50 - 18.10 dr Małgorzata Lipowska: Czy dzieci z dysleksją muszą być nieuważne?
- 18.10 - 18.30 dr Małgorzata Półtorak: Międzynarodowy Test Dysleksji jako narzędzie prognozowania umiejętności czytania dzieci kończących edukację elementarną.
- 19:00 - 19:30 **KONCERT „Big Three”** : Mikołaj Trzaska (saksofon) – Adam Żuchowski (kontrabas) - Tomasz Sowiński (perkusja) (w holu, poziom 0)
- 19:30 **Uroczysta kolacja** (w holu, poziom -1)

29 listopada 2009 – niedziela

Sesja IV: POMOC OSOBOM Z DYSLEKSJĄ

Przewodniczy: dr Jadwiga Jastrząb

- 9.00 – 9.20 dr Jolanta Dyrda: Powodzenie edukacyjne osób z dysleksją. Indywidualne strategie uczenia się.
- 9.20 – 9.40 dr Dorota Kalka: Sytuacja studentów z dysleksją w niepublicznych szkołach wyższych.
- 9.40 – 10.00 mgr Renata Czabaj, Prof. Marta Bogdanowicz, mgr Aleksandra Bućko: Model pomocy dla uczniów z dysleksją w Polsce

Sesja V: PLAKATOWO-REFERATOWA

Przewodniczy: dr Alicja Giermakowska

- 10.00 – 11.00 Sesja plakatowo-referatowa
- 11.00 – 11:45 Przerwa

Sesja VI: WARSZTATOWA

- 11.45 – 13.15 Warsztaty - I część
- 13.15- 13.45 Przerwa
- 13.45 – 15.15 Warsztaty - II część (powtórzenie)
- 15:30 Zamknięcie konferencji** (WNS, aula S204-205, poziom -1 i 0)

PROWADZĄCY I TEMATYKA WARSZTATÓW

Problematyka diagnozy:

1. prof. Grażyna Krasowicz-Kupis (UMCS), dr Izabela Pietras (UMCS)
Diagnoza dysleksji w III klasie.
2. mgr Bartosz M. Radtke (Pracownia Testów Psychologicznych i Pedagogicznych w Gdańsku), mgr Urszula Sajewicz-Radtke (SWPS, Sopot) -
Diagnoza przyczyn niepowodzeń szkolnych u dzieci 8-letnich. Bateria-8.
Uwaga: warsztat prowadzony jednorazowo (tylko w 1. części)
3. dr Marcin Szczerbiński (Uniwersytet w Shieffield, UK), mgr Olga Pelc-Pękala (Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Krakowie)
Test dekodowania.
4. dr Ewa Czaplewska (UG, PWSH Gdynia)
Diagnoza orientacji przestrzennej.
5. dr Pavla Cimlerová (Wojewódzka Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna, Středočeského, Kolín, Rep.Czeska)
Diagnoza osób dorosłych z dysleksją w Republice Czeskiej.
6. dr Jolanta Dyrda (UG)
Style uczenia się.
7. dr Celestyna Grzywniak (AK)
Dojrzałość neuropsychologiczna do uczenia się.
8. mgr Katarzyna Bogdanowicz, prof. Marta Bogdanowicz (UG)
Doświadczenie dysleksji.

Problematyka pomocy psychologiczno-pedagogicznej:

9. prof. Mariusz Lipowski (AWFIS, Gdańsk)
Relaksacja dla zestresowanych studentów.
10. dr Teresa Wejner (Biuro Rzecznika Praw Dziecka, Warszawa; WSEZ, Łódź)
Jak aktywizują podczas zajęć dydaktycznych, uczniów i studentów z współwystępującą dysleksją i ADHD?
11. dr Alicja Giermakowska (UJK, Kielce)
Praca nad rozwojem aspektu morfologiczno-syntaktycznego funkcji językowych.
12. dr Dorota Bronk (UG)
Metoda Dobrego Startu Marty Bogdanowicz
13. mgr Edyta Sinacka-Kubik (UG)
TOC w pracy z uczniami dyslektycznymi.
Uwaga: Warsztat trwa 3 godziny (odbywa się tylko raz).

STRESZCZENIA WARSZTATÓW

1. prof. Grażyna Krasowicz-Kupis, dr Izabela Pietras (UMCS Lublin)
Diagnoza dysleksji w III klasie

W czasie warsztatu przedstawione zostaną opracowane przez Zespół ds. Diagnostyki Dysleksji przy Pracowni Testów psychologicznych PTP i znormalizowane narzędzia do oceny czytania, pisania, tempa nazywania, świadomości fonologicznej, pamięci fonologicznej, przeznaczone do diagnozy uczniów klasy III. Uczestnicy zostaną zapoznani ze sposobem badania i oceny wyników, a także integrowania rezultatów prezentowanej baterii oraz ich użytecznością praktyczną w diagnozowaniu dysleksji.

2. mgr Bartosz M. Radtke (Pracownia Testów Psychologicznych i Pedagogicznych w Gdańsku), mgr Urszula Sajewicz-Radtke (SWPS)
Diagnoza przyczyn niepowodzeń szkolnych u dzieci 8-letnich. Bateria-8

Warsztat poświęcony będzie zapoznaniu uczestników z nowym zestawem, znormalizowanych na ogólnopolskiej próbie dzieci, metod psychologicznej i pedagogicznej diagnozy przyczyn trudności szkolnych (w tym wstępna diagnoza dysleksji rozwojowej) u dzieci ośmioletnich („Bateria-8”). Wspomniane metody umożliwiają diagnozę funkcji wzrokowo-przestrzennych, słuchowo-językowych, integracji percepcyjno-motorycznej oraz umiejętności czytania i pisania. Bateria metod adresowana jest zarówno do psychologów jak i pedagogów diagnostów z poradni psychologiczno-pedagogicznych.

Warsztat poprowadzi – Bartosz M. Radtke – współautor „Baterii-8” z Pracowni Testów Psychologicznych i Pedagogicznych.

Uwaga: warsztat prowadzony jednorazowo (w 1. części)

3. dr Marcin Szczerbiński (Uniwersytet w Sheffield, UK), mgr Olga Pelc-Pękała (Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Kraków)
Test dekodowania

Warsztat będzie się składać z dwóch części:

Pierwsza część obejmie przedstawienie wyników badań longitudinalnych nad poznawczymi uwarunkowaniami różnic indywidualnych w nabywaniu umiejętności czytania i pisania, przeprowadzonych przez Olgę Pelc-Pękałą. Uczestniczyło w nich ponad 100 uczniów krakowskich szkół. W klasach 0-1 przebadano ich próbami mierzącymi: znajomość liter, świadomość fonologiczną, krótkoterminową pamięć fonologiczną, tempo nazywania, sprawność motoryczną, sprawności wzrokowo-ruchowe, lateralizację

oraz ogólną sprawność intelektualną. W klasach 2-3 dokonano pomiaru ich umiejętności czytania i pisania. Analiza wyników pozwoliła zidentyfikować te zmienne które, mierzone na początku nauki (w klasach 0-1) pozwalają rzetelnie przewidywać osiągnięcia w nauce czytania i pisania mierzone 2-3 lata później.

W części drugiej przedstawiony zostanie Test Dekodowania, który powstał na podstawie omówionych powyżej badań. Jego celem jest identyfikacja dzieci z trudnościami w dekodowaniu (czyli poprawnym i szybkim rozpoznawaniu drukowanych lub pisanych wyrazów) na wstępnych etapach nauki, zanim trudności te utrwala się. Test składa się z dwóch części: miar osiągnięć (znajomości liter; czytania wyrazów prawdziwych i sztucznych), oraz miar funkcji poznawczych (świadomości fonologicznej oraz tempa nazywania). Posiada on wstępne normy dla dzieci z drugiego półrocza zerówki oraz klasy pierwszej, opracowane w oparciu o próbę normalizacyjną około ośmiuset dzieci z trzech dużych miast. Pokróćce omówione zostaną zasady stosowania testu, jego zalety oraz ograniczenia.

4. dr Ewa Czaplewska (UG, PWSH w Gdyni)
Diagnoza orientacji przestrzennej

Przestrzeń i jej penetrowanie, stosunki przestrzenne poznawane w trakcie doświadczeń są niewątpliwie podstawą rozwoju inteligencji człowieka. Pedagodzy, psychologowie, nauczyciele, a więc osoby zajmujące się edukacją, zdają sobie doskonale sprawę z tego, iż w dzisiejszych czasach człowiekowi wykształconemu potrzebna jest wiedza przestrzenna znacznie przekraczająca zwykle umiejętności w tej dziedzinie. Świadczy chyba najlepiej o tym fakt, iż wszystkie, rozpowszechniane niemalże na całym świecie programy edukacyjne zalecają kształtowanie orientacji przestrzennej.

Zastanawiającym wydaje się być fakt, dlaczego, mimo, iż trening w tym zakresie wynosi kilka lat, sporo dzieci miewa ogromne problemy, szczególnie z orientacją przestrzenną na kartce papieru. Pierwszoklasiści nie rozumieją poleceń związanych z przestrzenią. Uczniowie klas starszych nie potrafią poradzić sobie z układem osi współrzędnych na lekcjach matematyki czy zrozumieć „przekrój poprzeczny liścia” na lekcjach przyrody. Mnóstwo uczniów miewa problemy z nauką geografii i geometrii która jest już oczywiście absolutnie niemożliwa do opanowania bez idealnego rozumienia przestrzeni.

Pojawia się, więc, pytanie, czy taki zakres kształcenia jaki proponują w tej chwili przedszkola i szkoły, odpowiada rzeczywiście temu co mieści się pod pojęciem orientacji przestrzennej. Jak rzeczywiście przebiega rozwój orientacji przestrzennej w ontogenezie. Jakie czynniki mogą go usprawnić, a jakie zaburzyć? Co oznacza: zaburzona orientacja przestrzenna?

Podczas warsztatów zaprezentowany zostanie model rozwoju orientacji przestrzennej u dzieci od 3 do 8 r. ż. oraz metoda diagnozowania według E. Gruszczyk-Kolczyńskiej i E. Czaplewskiej.

5. dr Pavla Cimlerová (Wojewódzka Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna, Středočeského, Kolín, Rep.Czeska)

Diagnoza osób dorosłych z dysleksją w Republice Czeskiej

Podczas warsztatu zostanie omówiony test służący do diagnozowania osób dorosłych. Jest to bateria zadań diagnostycznych. Została ona opracowana przez zespół pracowników poradni, do którego należy autorka prowadząca warsztat. Wartość tego warsztatu polega na możliwości podzielenia się praktycznymi doświadczeniami z pracy z dorosłymi osobami z dysleksją.

Warsztat będzie tłumaczony w całości przez mgr Monikę Sokółowską (tłumacz z języka czeskiego)

6. dr Jolanta Dyrda (UG)

Diagnozowanie stylów uczenia się

Teoretyczne podstawy koncepcji stylów uczenia się:

- Teoria inteligencji wielorakich H.Gardnera,
- Style poznawcze H.A. Witkina, J.Kagana,
- Wymiary stylów uczenia się i nauczania K.Butler,

Autorska koncepcja stylów uczenia się

- Zaangażowanie zmysłów w procesy uczenia się,
- Diagnozowanie stylów uczenia się.

7. dr Celestyna Grzywniak (AK)

Dojrzałość neuropsychologiczna do uczenia się

Warsztat „Dojrzałość neuropsychologiczna do uczenia” będzie się składać z dwóch części:

- Teoretycznej, w której pokrótce omówione zostanie pojęcie „dojrzałości neuropsychologicznej do uczenia oraz pojawi się kilka słów na temat metody J. Ayres oraz P. Blytha i S. Goddard, które mogą pomóc w jej w uzyskaniu.

- Warsztatowej, podczas której zademonstrowany zostanie program ćwiczeń wspomagający rozwój przetrwałych odruchów pierwotnych i posturalnych. Jeżeli schematy ruchowe wynikające z odruchów wczesnodziecięcych w pierwszym roku życia nie zostaną wielokrotnie przećwiczone, to niektóre połączenia w ośrodkowym układzie nerwowym nie utworzą się z odpowiednią siłą i wtedy przekaz impulsu nerwowego będzie zbyt wolny. W efekcie, w wieku późniejszym występują objawy dysleksji, dysgrafii,

8. mgr Katarzyna Bogdanowicz, prof. Marta Bogdanowicz (UG)
Doświadczanie dysleksji

Uczestnicy zostaną poddani grupowo serii testów. Zadania wzorowane są m.in. na testach badających funkcje poznawcze, na podstawie których formułuje się opinię o specyficznych trudnościach w czytaniu i pisaniu. Każdy test zostanie omówiony, a wyniki skomentowane. Udział w opisanym warsztacie ma na celu uświadomienie jego uczestnikom, w jaki sposób objawia się dysleksja, jakiego typu zadania mogą sprawić trudność osobie z tym zaburzeniem oraz dlaczego. Zajęcia w założeniu mają także pomóc nauczycielom, pedagogom i innym osobom pracującym lub planującym pracę z uczniami i studentami z dysleksją wczuć się w ich sytuację na lekcji, a także zrozumieć, jakie odczucia mogą im towarzyszyć, gdy są oni poddawani testom. Dla uczestników odkryciem może stać się fakt, że ich wyniki w tak znaczący sposób różnią się między sobą. Warsztat może zatem być okazją do dowiedzenia się czegoś nowego o sobie samym - o swoich zdolnościach i deficytach. Niektórzy z obecnych mogą odkryć (np. dzięki „Kwestionariuszowi Objawów Dysleksji u Dorosłych”), że sami są osobami z problemem dysleksji. Autorki warsztatu mają nadzieję, że udział w zajęciach, które zawierają wiele elementów zabawy, jednocześnie będzie okazją do głębszej refleksji.

Warsztat poprowadzi - Katarzyna Bogdanowicz

9. prof. Mariusz Lipowski (AWFiS, Gdańsk)

Relaksacja dla zestresowanych studentów

Warsztaty przybliżą skrótowo sposoby radzenia sobie ze stresem. W części praktycznej zostaną zaprezentowane dwie metody psychoregulacji: Relaksacja progresywna (stopniowana) E. Jacobsona oraz Trening autogenny metodą J.H. Schultza.

Wskazany swobodny ubiór.

10. dr Teresa Wejner (Biuro Rzecznika Praw Dziecka, Warszawa, WSEZ, Łódź)
Jak aktywizować uczniów i studentów z współwystępującą dysleksją i ADHD podczas zajęć dydaktycznych?

Warsztat składa się z dwóch części:

- Teoretycznej, w której krótko omówione zostanie pojęcie motywacji w kontekście nauki szkolnej uczniów, którzy wymagają szczególnej uwagi ze względu na występujące specyficzne trudności edukacyjne. Zostaną w tej części omówione rodzaje motywacji oraz - techniki wzmacniające.

- Warsztatowej, w której: za pomocą testu uczestnicy określą swoje rodzaje dominujących inteligencji; w oparciu o koncepcje inteligencji wielorakich Howarda Gardniera uczestnicy będą aktywnie realizowali metody kreatywnego uczenia z uwzględnieniem pełnej aktywizacji psychicznej oraz trenowali umiejętność robienia notatek.

Na zakończenie zajęć przewidziane jest zaprezentowanie sposobu oceniania uczniów przy wykorzystaniu metody „Myślących kapeluszy” Edwarda de Bono.

Uczestnicy warsztatu będą mogli poznać techniki i umiejętności wykorzystane w procesie dydaktycznym oraz modyfikować proces kształcenia zmierzając do lepszego wykorzystania predyspozycji uczniów.

11. dr Alicja Giermakowska (UJK, Kielce)

Praca nad rozwojem aspektu morfologiczno-syntaktycznego funkcji językowych

W praktyce edukacyjnej i diagnostycznej obserwuje się powszechny, wręcz nasilający się problem dysortografii u uczniów. Pisanie jest czynnością złożoną, wymagającą natychmiastowego użycia procesów językowych. W słowniku umysłowym sprawnie posługującego się czytaniem i pisaniem użytkownika języka muszą być zakodowane informacje dotyczące następujących aspektów wyrazu: 1) semantycznego (znaczenie danego wyrazu); 2) syntaktyczno-morfologicznego (rola tematyczna, jaką dany wyraz może przyjąć w zdaniu – syntaktyka; formy odmiennych części mowy oraz formy pokrewne – morfologia); 3) fonologicznego (postać fonetyczna wyrazu); 4) ortograficznego (zapis wyrazu).

Zapis niektórych wyrazów, w przypadku gdy występuje rozbieżność między jego formą mówioną i pisaną (np. jeź, kredki, podczas, ławka) lub, gdy jedna głoska jest reprezentowana przez dwa oznaczenia graficzne (np. może, morze), albo i jedno i drugie (Bug, Bóg, róg, żołnierz) wyjaśnia ortograficzna zasada morfologiczna. Szybkie i poprawne posługiwanie się przez uczniów zasadą morfologiczną uwarunkowane jest sprawnością językową w zakresie słowotwórstwa (tworzenie wyrazów pochodnych, np. koza - kózka, koziołek, koźlą) i fleksji. Polszczyzna jest językiem morfonemicznym, co oznacza, że w systemie dyspraksji, zaburzeń równowagi, choroby lokomocyjnej lub inne. Program ten pozwala ponownie wrócić do wczesnych schematów ruchowych i je przećwiczyć. Może on być stosowany zarówno przez dzieci od 7 r. ż. oraz przez młodzież i osoby dorosłe.

Wskazany swobodny ubiór.

12. dr Dorota Bronk (UG)

Metoda Dobrego Startu Marty Bogdanowicz

W procesie poznawczym dociera do człowieka wiele różnorodnych bodźców z zewnętrznego świata, które odbierane są za pomocą zmysłów. Różne osoby odmiennie tworzą swoje wyobrażenia, które opierają na trzech rodzajach doznań: wzrokowych, słuchowych i kinestetycznych.

Uczenie się, postrzeganie świata odbywa się pod wpływem informacji, poprzez system sensoryczny. Jednym z najważniejszych okresów w życiu człowieka jest czas nabywania umiejętności czytania, pisania i liczenia czyli czas wczesnej edukacji. W tym czasie, dziecko postrzega umiejętność czytania i pisania jako kolejny krok w poznawaniu świata. To wyraźne przeniesienie dziecięcych zainteresowań i oczekiwań ze świata zabawy (czynność przypisana dzieciom) do świata uczenia się umiejętności czytania i pisania (czynność przypisana dorosłym) wymaga przełamania określonych schematów dotyczących procesu nauki czytania i pisania. Uznania, że uczenie tych umiejętności może i powinno odbywać się podczas zabawy i że powinno rozpocząć się już w wieku przedszkolnym, w formie wstępnej: przygotowania do nauki czytania i pisania przez kształcenie funkcji, które uczestniczą w tym złożonym procesie.

U podstaw nauki złożonych czynności czytania i pisania leży jednocześnie rozwijanie funkcji językowych, funkcji spostrzeżeniowych (wzrokowych, słuchowych, dotykowych, kinestetycznych i motorycznych) oraz współdziałania między tymi funkcjami, czyli integrację percepcyjno-motoryczną. W literaturze opisano wiele metod nauki czytania i pisania, jednak nie wszystkie spełniają to podstawowe kryterium, jakim jest angażowanie wymienionych funkcji w proces nabywania umiejętności złożonych czynności czytania i pisania.

Wspomaganie rozwoju oraz integrowanie wyżej wymienionych funkcji jest podstawowym założeniem Metody Dobrego Startu autorstwa prof. dr hab. Marty Bogdanowicz. Jak pisze T.Christov „nauczanie jest kompletne, gdy wiedza przekazywana jest wielosensorycznie.” Uczniowie odbierać ją mogą tylko wtedy, gdy nadawane przez np. nauczyciela sygnały stymulują wszystkie analizatory. Z całą pewnością w grupie przedszkolnej i klasie szkolnej znajdują się uczniowie o różnych preferencjach sensorycznych. Naukowcy coraz częściej zwracają uwagę na indywidualne style uczenia się. Wielu pedagogów i psychologów skłania się raczej ku temu, że brak oczekiwanych rezultatów w nauczaniu jest wynikiem nieodpowiednich metod przekazu a nie zdolności ucznia. Metoda Dobrego Startu wpisuje się w potrzeby skutecznej edukacji dzieci, także o specjalnych potrzebach edukacyjnych i specyficznych trudnościach w uczeniu się.

13. mgr Edyta Sinacka-Kubik (UG)

TOC w pracy z uczniami dyslektycznymi

W funkcjonowaniu uczniów z dysleksją przy braku wsparcia ze strony otoczenia na pojawiają się wtórne zaburzenia emocjonalne i motywacyjne. Konsekwencją tego rodzaju zaburzeń może być proces patologizacji prowadzący do niedostosowania społecznego. Stąd w udzielaniu pomocy uczniom z dysleksją ogromne znaczenie ma motywowanie ich do pracy nad sobą oraz przekonanie o skuteczności tej pracy.

Na przeciw tym oczekiwaniom wychodzi metoda pracy Theory of Constraints for Education (Teoria Ograniczeń w Edukacji)

Twórcą teorii ograniczeń jest dr Eliyahu Goldratt, który ograniczenie rozumie jako czynnik, blokujący lub spowalniający nasz rozwój, nasze osiągnięcia, realizację celu działania. Zarządzanie ograniczeniami (Theory of Constraints) to metoda pozwalająca na identyfikację i kontrolowanie ograniczeń występujących w otaczającym nas świecie.

Program TOC for Education składa się z trzech narzędzi logicznych przedstawianych w formie graficznej służących do:

- przewidywania konsekwencji zachowania – gałązka
- rozwiązywania konfliktów - chmurka
- planowania drobnych przedsięwzięć – drzewko ambitnych celów.

UWAGA:

Teksty referatów i plakatów zostaną wydane w osobnej publikacji

